

"Vienybė Lietuvių"
 Išleista kas trečiadienį
 Brooklyn, N. Y.
 Prenumerata metams:
 Suvienijose Valstijose ir
 Kanadoje \$200.
 Europoje ir kitur \$250.
 Prenumerata mokama iš vir-
 šaus. Prenumeratos metas
 skaitosi nuo laiko užsirašymo,
 ne nuo Naujo Mėto.
 Apgarsinimų prekių klaus
 kito laišku.
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS.
 120-124 Grand St.
 Brooklyn, N. Y.

WIENYBĖ LIETUVIŲ

THE LITHUANIAN WEEKLY
"Vienybė Lietuvių"
 Published every Wednesday
 Brooklyn, New York.
 Yearly subscription rates:
 In the United States and
 Canada \$2.00
 To Foreign Countries \$2.50
 Advertising rates on applica-
 tion.
 Address all communications
 to publishers:
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS
 120-124 Grand St.
 Brooklyn, N. Y.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 31. Brooklyn New York, Branch—Plymouth, Pa. d. 3 Rugpjūčio (August) 1910 m. Metai XXV
 ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST-OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

Broliai, į kovą prieš girtuoklystę.

Neseniai p. Barabosių rašė „V. L.“ 17 nr. straipsnelį „Liaudis laukia“, nurodydamas ant besiplatinančios pas lietuvius girtuoklystės ir šaukdamas pasirodyti su blaivybės darbu, nes—liaudis laukia... Ir ištikro laukia! Pas mus tur but jau tik iš laukimo ir tiki mos išganymo. Praėjo jau trys mėnesiai su viršum ir kad nors gi balsas būtų tam atsilie pės...

- O tas klausimas—labai svarbus. Jo svarbuma, tarp ko kito, gražiai rodo skaitlius prag-rtųjų Amerikos smuklė-se ir Lietuvo monopoluose pinigų. Taip, va, Kauno gub-ernijos pavietai 1904 metuose sekančias pinigų eiles pragėrė:
 Kauno apskritis pragėrė 676,931 rb. 69 kap.
 Šiaulių apskr. 653,520 rb. 10¼k.
 Reseinių apskr. 576,166 rb. 81 k.
 Telšių apskr. 540,803 rb. ½ kap.
 Panevėžio apskr. 410,893 r. 92¼ kap.
 Zarasų apskr. 339,800 rb. 12 kap.
 Ukmergės apskr. 339,548 r. 87 kap.

Per visą Kauno guberniją tais metais pragėrta 3,538,665 rub. 52¼ kap., tai yra daugiau negu pusketvirto milijono!

O kiek dar prageria, apart monopolių: koniako, likerio, ledinės ir kitų svaiginančių gerimų neskaitant vyno ir alaus!

Ir to turi būti daug, jeigu alaus išleista Kauno gub. 1904 metuose buvo daugiau negu milijonas viedrų, o Ražinkino vyno pusketvirto tukstančio viedrų!

Kad gi syki žmonės supras-tų, kaip tai blėdingas yra deg-tinės gerimas ir proto nuodijimas alkoholiu! Kiek iš gir-tuokliavimo gimsta nelaimių, jeigu norėtų kas surašyt, tai surinktų iš šimtų tomų knygy-nus, pilnus ašarų, vargų, de-ja-vavimų, skur-nos ir baidių tra-gedijų!...

Kad kokį didį darbą atlik-ti, ką norint svarbų įvesti, žmonės rišasi į draugijas; taip lygiai ir girtuoklytės prašali-nimui, reikia susijungti į drau-gijas. Tam tikslui pas kita-tautas yra įsteigtos draugijos, vadinamos—blaivystės draugi-jomis. Jų yra pasaulyje jau labai daug; rasime tarpe estų, latvių, finų, rusų, lenkų, vo-kiečių, francuzų ir anglių. Čia Amerikoje yra net su politiko-s spalva tam tikra blaivi-ninkų partija—Prohibition Party vadinama. Tiktai tarp lietuvių dar nieko rimto tam-atžvilgyj nėra daroma.

Jeigu kas ir pakelia girtuoklystės ir blaivy-tės klausimą per laik-raštį, tai net už metų koks vie-nas—antras atsiliepia, ir vėl ty-li! Gal but, kad kur-nors ir ir yra kokia vi-na—kita blai-vininkų draugystė, bet ne-girdėt jas aktyviškai veikiant.

Siuomi aš dar syki pakelinu balsą už blaivystę ir kvieč-u visus lietuvius be skirtingo veikti, veikti ir veikti su pasi-šventimu, klabinti mų ū pirm-ėivines draugystes ir organiz-a-cijas, tvirti blaivininkų kuo-peles, suorganizuoti išleidimą blaivybės knygų. Prie ko ki-to kova prieš girtuoklystę ga-lima būtų kaipo pirmiausį in-rankį panaudot—išleisti ka-metai tam tikrus kalendorius, kur į skystų juokų vieta, taip dabar yra mūsų kalendoriuose, užpildyti visą straipsniais ir karikatūromis apie girtuoklys-tės kenksmingumą ir gabenan-tį mums baidų pavojų nubėdi-nėjimo ir dvasiškos bei fiziš-kos išgamystės. Lešų daug nebus, draugijos lengvai jį iš-leis ir, daliniant už dyką, dau-gelis perskaitę pradės supras-ti kaip alkoholizmas sugriau-ja žmogaus kūną, sielą ir ati-ma protą, su tuomi mūsų tau-tą veda prie sparčios degen-eracijos ir išnykimo!

Broliai, lietuviai! Kiekvie-nas, kam brangi savo ir arti-mųjų sveikata; kas turi tikrą meilę prie artimų, kas trokšt-savo tautai ir visai žmonijai laimės,—turi pats pirmiausiai pamesti gerę alkoholių. Šalin iš lietuvių tarpo veltinio skįsti-mas! Šalin svaiginimas proto iš lietuvių tarpo! Męs džiaug-simės ir laimingi bu-ime ir be degtinės. Męs busime žmone-mis. Tik iškelkim girtuok-lystei kovą.

Straus.

Kam badu mirt, kad galima dirbt?

(Užbaiga. Zr. „V. L.“ 29 No.)

6. Na, dėlto, kad mūsų stu-dentams ir šiaip jau mokslei-viams pragyvenimo dēlei pri-sieina ir fiziškai tulą laika padirbėt, tai nei p. Šeštoku- nei abelnai mūsų jaunimui ne-verta nusimint. Reikia neuž-miršt, kad tokių moksleivių tukstančiai yra pas visas tau-tas, netik pas mus. Darbas nesugadina jaunimo, o skur-das užgrudina jų pobūdį. Na-poleonas, kurs vėliaus patapo francuzų imperatorium ir pu-ę Europos užkariavo, budas-mas gi prastu studenteliu kar-tais nedatekdavo po kelias dien-as pavalgyti, vaikščiojo pra-sišiepusiais čėbatais, o lekcijų uždabiais maitino savo moti-ną ir mačesnius brolius su se-serimis. Ir badu nenumitė, tik dar labiau savo energiją sustiprino. Tas-pats buvo ir yra su visais d deliais žmonė-mis: nepalėdo jų niekas ga-nyties po dirvas su aukso var-pomis. Ir mūsų Kudirka šian-dien dėlto yra gerbiamas, kad ir skurde gyvendamas gyvai atjautė savo priedermes linku-i savo brolių lietuvių, kad už Lietuvos liaudį kovodamas ne-paisė ar kas jį aukomis šelp-s ar nešelp—atidavė jai gyva-stį. Vargiai iš jo lietuviui būtų džiaugęsis, jei jam būtų pasitaikę užgimti milijonie-rius sunumi. Ir vargiai kada mūsų liaudis apvaisinės ju-bilėjus tiems, kurie tik auko-mis buvo pastatyti ant kelio ir paskiaus pasidarę sau gyvenim-ėlį, atsikreipė į visuomenę užpakaliu,—kaip jau daugelis tokių mitulų šiandien padarė...

7. p. Šeštokas labai tan-kiai prikiša mūsų visuomenei Kudirką ir Vaičiaitį, lyg būtų galima visą tautą kaltinti, jei vienas—kitas iš inteligentų pa-simiršta kokia liga, kad ir džiova. Džiova paima kas-met iš žmonijos tarpo didelius skaičius aukų. Nuo tos ligos labai maža žmonių tėra liuosi, nes dauguma, ypač iš vargin-gesnių luomų, nešasi ją tėvu palikimu nuo vienos kartos į kitą. Kas moka racionaliskai gyvent, tas ilgainiui pasigydo; bet kas neprisilaiko nuo per-dėjimų, ypač nuo jaunystės klaidų: alkoholio, rukymō, brajimo, silpnumo valios, etc., ta giltinė tuč veikiai pasigau-na, nežiurint ar jis bus inteli-gentas, mokinyš, rašytojas,

ar tojas ar kas kitas. Aut žū-vančių mūsų žmonių nuo džio-vos reikia ne sentimentalnes ašaras liet, ne rukai dēt jų iš-vežimui į sanatorijas ar „nuo bado apgint“, bet skelbtį ra-cionaliską gyvenimo budą ir skiepyti mūsų liaudyje hygie-nos svarbą, arba prašalinti džiovos priežastį. Duokime mūsų esančiai ir ateinančiai kartai protą, o ne sukolektuo-tus aukomis pinigū. Su pro-tu ir prakilnia dvase jie mo-kės ir patįs eiti į pirmyn ir ves-ti visą liaudį.

8. Aš savo straipsnelyj an-aiptol netvirtinau su grūztu-mu, buk mums nereikia šelpti moksleivius. Priešingai, aš turėjau omenyje tuos miega-lius, ką aukomis šelpiami „išėjo mokslus“ ir šiandien iš mūsų tarpo dingo, yt tirpte sutirpo: jie ne vien nieko tau-tai nedirba, bet nei už kitus vargdienius moksleivius, ko-kiais anomet buvo ir jie pa-tįs, nei syki nepagaituoja. Man jie prisiminē girdint sen-timentališkus klykavimus už moksleivių šelp mą ir prizadus lietuvių tautai čielo burio did-vyrių—milžinų, aukomis sušiu-lintų. Atgal netoli dešėtkas metų atgal girdėjome lygiai tokius pat prizadus, tik iš ki-tų lūpų: šaukėsi moksleiviai, žadėjo dirbt tautai, sujūdino visuomenės širdį, išbiro ant jų dalies kiek-tiek žvangančio vargdienių metalo, išėjo mok-sleiviai į daktarus, advokatus, tepliorius, filosofus, skulpto-rius. Kur jie šiandien? Ar jie drba tautai? Ne. Išmant mažą dalelę tikrų liaudziai dėkingųjų jos sunų, kiti da pasijuokia iš mūsų tautos ir laikraščių bedinumo, lyg tai ne jie už tai verti kleiminti paniekos žyme, kad savo tautos nepuosią ir neatiduoda motinai skol-s, ką iš jos kru-čių įžindo.

Štai kodėl aš išsitariau, jog mums trūksta ne pinigų, bet didelės ir patriot škos dvasios žmonių. Dėl šito aš privedžiau, kaipo pavyzdį—Izraelio tautą (zydus) ir ją išganiusį patriot-izmą. Berods, p. Šeštokas sa-kosi nematą, kuomi zydu tau-ta istor-joje atsižymėjo. Dėl jo, tai negalima esą imti pa-vyzdį iš zydu, kurie esą „pa-sileidę girtuoklystėje ir palei-stuvystėje atidavė savo tėvynę svetimiems“ (stipriai pasaky-ta!). Kad zydoi nebeturi tė-vynės, ta tiesa mums žinoma. Bet kad tai atsitiko per jų kaltę, tai vargiai sąžiniškas žmogus tą pasakys. Juk pa-saulio istorijoje męs žinome

daugybę tautų, kurias drute-snės ir skaitlingesnės giminės išnaikino. Ar tad galima pir-masias kolioti girtuoklėmis ir paleistuvėmis? Atargiau ko-liokite tuos, kurie žuvo po svetimos tyranijos jungu! Gal dėlto tai ir męs žuname ir nyk-stame, kad nenorime kitų var-go suprasti ir apkainuoti, kad nežiurime į istoriją, nesvar-stome apie tai ką sakome ir ką turime pasakyti, nesigilinamė į dalyką. Pas mus tai ir patriotizmas išvirkščiai su-prantamas. p. Šeštokas nie-kina zydu patriotizmą, o giria lietuvių. Zydai pralaimėje tėvynę, o lietuviai mat gi tebe-turi. Bet jis nemato to bery-binio skirto, kokis yra tarpe patriotizmo zydu ir mūsų. Zy-dų patriotizmas yra patriotiz-mas dvasios, o mūsų—patrio-tizmas kumščio. Zydai pra-kišo tėvynę, tai yra sklypą ze-mės dabartinėje Turkijoje, bet už tai jie laimėjo visą pasaulį. Koki didžiausi mokslo šaka, koki industrija, koki filoso-fija neturi savyje zydu tautos atstovų? Pasaulio turtai jų rankose. Jie yra nematomais svieto valdonais. Net mūsų religiją ir socializmą supama-tavo du zydoi: Kristus ir Marksas.

Štai kokį patriotizmą aš gerbiu pas zydu. Mūsų gi patriotizmas yra džiangsmas, kad esame įsikybę nagais į tulą žemės sklypą ir nesilei-džiame nuo jo nusikratyt. Rodos, jei kas mus nuo Lietu-vos žemės nupurtytų, tai ding-tų mūsų istorija, kalba, kul-tura ir visa mūsų tautystė su mumis sykiu. Tai yra mūsų žemasis ir baugštomo patrio-tizmas; mums stoka tikrojo patriotizmo: *mylėti žmoniją, bet pirmiausiai savo žmones, j kokį tik pasaulio kampą mus liktinė nenuvestų*. Zydai jies-ko svieta pragyvenimo ir dir-ba savo tautai. O mūsų pa-triotai—moksleiviai gūzdina sa-vuosius—pamesi są savo žmones, jei jie neduos aukų! Aš matau didelį skirtumą tarpe patrio-tizmo zydu ir lietuvių ir tas skirtumas kalba prieš lietu-vius.

9. Ne visai galima sutikti su tokiu, nors ir apygudriu pasakymu: „Pirma negu pradėsi mokyti kitus—išmokyk pats save“. Tai yra tik leng-vas pridengimas tinginio arba nenorėjimo žmonėms dirbt. Šiandien prie tokio žemo mų-sų liaudies apsišvietimo, ir pradinę mokyklą lankantis vaikas jau gali daugeliu pri-sidēt prie žmonių švietimo. O

ką jau besakyti, padėkim apie einančius tr-čią ar ketvirtą kliasą gymnazijos arba Val-paraiso bei Cooper Union mo-kyklas! Menkutis straispsnelis mūsų žmonėms yra didelė mokslo naujiena. Ir tokis straispsnelis, padėkim sau, syki į metus (jeigu ne į mėnesį!) mok-sleiviui parašyt, tai nieko nereiškia. Bet nei to iš mūsų didžiumos moksleivių nėra.

10. Man gaila net būtų laik-raštyje užimti vieta, teisini-mu si prieš p. Šeštoką dēlei „Aušros“. Jis prisėga man epitetą: „rašyti straispsnius ir niekinti tokias draugijas kaip „Aušra“... gėda!“ Taip, gė-da. Tik ne man, bet tam, kas skaitydamos apie Europą, at-randa ten Aziją, nes mano straispsnelyj jokių „Aušros“ išniekinimų nebuvo. Tas dar-sykį charakterizuoja mūsų moksleivius, kaip jie gyvena ne protu, bet jausmais; peik-dami partizantizmą, patįs išsi-duoda ultrapartizantais savo fantazijų.

11. Čia eina dalykas ne apie vieną „tokį Bagočių“, kuris, anot p. Šeštoko, „aklai tikė-damas partijoms“ pridirbo pas Amerikos lietuvius viokių, moksleivius pažeminančių dar-belių. Yra daug-daug tokių, kurie prisidengdami „partijų“ vardu *neveikia absoliutiškai nieko*: nei toms partijoms, nei visuomenei. Partijos jiems yra lyg kokia pridangtis nie-ko neveikimui. Tegul gi jie veiktų nors partijoms. Bet jų nematome nei tenai.

12. Atsišaukiančių į visuo-menę moksleivių niekas pas lietuvius ikišiolai dar neišjuo-ke,—kaip p. Š. tvirtina. Jeigu viens-kits ką ir pasakytų, tai argi galima į tai atsizvelgt ir nutilt. Tai šitokie silpnutė-liai nori svieta valdyt ir tautą vest, kurie vėjo pustelėjimo pasibaido! Juk tokius po tei-sybei nei neverta šelpt... Užuabgiu. p. Šeštokas lie-tuvius sulygina su tuščiu oru. Jeigu esą moksleivis nuklimp-sta į pelkė ir šaukiasi į visuo-menę, tai tas balsas tuščiai at-simuša į akmeninę uzkiejtė-ją širdį. Todėl studentai, lyg žinodami tą lietuvių akmeninę širdį nei nebesišaukia. Ar gi taip? Bene tik perdaug bus mūsų visuomenė niekinama?

Aš gi kaltinu ne visuomenę, kuri svarbesnių gadynės rei-kalų nepermato, bet mokslei-vius, kurie tą reikalų neparo-do. Aš laikau liaudies pusę.

